

SUMMARY

S. Vitvytska. The professional development program as a model of a holder of master's degree.

The article examines the competent approach and the approach of the professional development program to the modelling of a profession by a holder of a Master's degree. The paper highlights the author's view on the correlation and hierarchy of such notions as «competence», «readiness», «skill» and «professionalism». The components of the professional development program and competence the Master should be familiar with, are defined in the article.

Key words: the professional development program, professionally pedagogical orientation, the Master's readiness to the pedagogical activity, skill, professionalism.

УДК 378.016:159.9–051

В. В. Волошина

НПУ імені М. П. Драгоманова

Інститут соціології, психології та управління

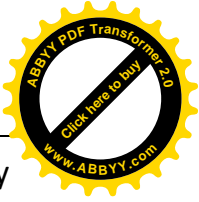
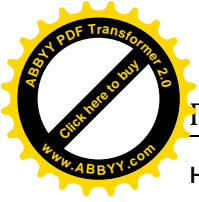
ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ СТАНУ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА ДО ТРЕНІНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті здійснено теоретичний аналіз концептуальних позицій закордонних та вітчизняних психологів з проблеми психологічної підготовки майбутнього психолога. Обґрунтовано необхідність застосування науково-методичного підходу у процесі психологічної підготовки майбутнього психолога до тренінгової діяльності.

Ключові слова: психологічна підготовка, психологічна готовність, психологічна компетентність, психологічна культура, тренінгова діяльність, психолог-тренер.

Постановка проблеми. Зміни соціально-економічного буття суспільства в кожний історичний момент ставлять нові вимоги до умов підготовки фахівців соціально значущих галузей діяльності. Однією з таких є діяльність практичного психолога, яка з кожним роком набуває все більшої суспільної затребуваності. Все чіткіше постає потреба переосмислення вимог до професіоналізму й компетентності майбутніх фахівців, зокрема рівня їхньої спеціальної психологічної підготовки. А це, у свою чергу, потребує перегляду освітніх стандартів підготовки майбутніх психологів і внесення необхідних змін і доповнень у спектр форм та видів навчальної діяльності у вищому навчальному закладі бакалаврів та магістрів з урахуванням особливостей їхньої спеціалізації. Сьогодні необхідна не абстрактна, відірвана від життя і затеоретизована психологічна освіта, а освіта, яка б спрямовувала особистість до саморозвитку, самовдосконалення, проводилась на базі спеціалізованої підготовки (школах, соціально-психологічних центрах), забезпечувала б розвиток цілісного, системного мислення студентів, заохочувала б психолога бути дослідником, а, отже, забезпечувала б його конкурентну спроможність.

За останні двадцять років групові види психологічної роботи, тренінги різноманітної цільової спрямованості набули надзвичайної популярності в

нашому суспільстві. Ми спостерігаємо професійну підготовку таких фахівців у приватних центрах надання психологічних послуг населенню безпосереднім включенням в практику на рівні спостерігача, учасника програми, асистента тренера, навчального проведення чужих тренінгових програм тощо. Такі «психологи-тренери», в кращому випадку, після проведення декількох груп, можуть зрозуміти, що їм необхідна базова психологічна підготовка. При цьому, рівень фаховості супервізорів у багатьох випадках теж викликає сумніви, оскільки у такі програми можуть потрапляти зовсім випадкові люди, які почали вважати себе психологами «від народження», ставши тренером після проходження подібного тренінгу.

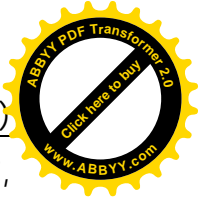
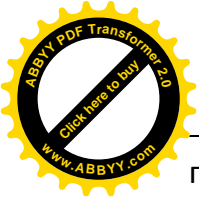
Не дивлячись на таку ситуацію, в освітніх програмах підготовки психологів не визначено зміст і не розроблено механізми науково-методичного супроводу психологічної підготовки майбутнього психолога до тренінгової діяльності. З цього приводу І. В. Вачков зазначає, що відсутність на державному рівні єдиної системи підготовки і жорсткого контролю з чітко регламентованими вимогами до психологів, які проводять тренінгові групи, може призводити до зростання рівня некваліфікованих фахівців, які використовуватимуть психологічний інструментарій для реалізації власних корисних, аморальних цілей [3].

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз психолого-педагогічної літератури дав змогу виокремити різні підходи у визначенні поняття «підготовка». Термін «підготовка» використовується для позначення широкого кола дій вчителя, тренера, консультанта, спрямованих на формування й розвиток умінь і навичок, процесів і якостей особистості. Так Н. Костіна «підготовку» ототожнює з готовністю до професійної діяльності. Л. Григоренко, Т. Гущина вважають, що підготовка включає формування готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності [12].

У психологічному словнику К. К. Платонова «психологічна підготовка» пояснюється як вид формування особистості, мета якого полягає у виявленні індивідуальних психологічних особливостей і розвитку здібностей до певної діяльності, формування її мотивації. Також, психологічну підготовку він визначає як один із аспектів використання наукових досягнень психології, реалізації наукових-методичних засобів і методів для підвищення рівня психологічних знань, умінь, навичок фахівців, виявлення й розвиток особистісних властивостей, здібностей і позитивної мотивації до професійної діяльності [9].

У вітчизняній психології проблема психологічної підготовки майбутніх психологів була предметом дослідження Л. І. Анциферової, О. І. Бондарчук, Л. М. Карамушки, Н. Л. Коломінського, В. А. Семиченко, І. С. Якиманської та інших [2; 5; 6; 11; 12].

Спорідненими за змістом до поняття психологічної підготовки вчені визначають поняття «психологічної грамотності», «психологічної готовності», «психологічної компетентності», «психологічної культури». Так, Л. С. Колмогорова вважає, що психологічна грамотність є базисом для психологічної культури і

передбачає оволодіння системою знаків, їх значень, способами діяльності, способами психологічного пізнання. Психологічно грамотна людина володіє психологічними знаннями (фактами, уявленнями, поняттями, вміннями, символами, правилами й нормативами у сфері спілкування, поведінки, психічної діяльності). Виявляється психологічна грамотність особистості у світогляді, ерудиції, обізнаності, наявності життєвого досвіду тощо [7].

За визначенням І. С. Якиманської, психологічна компетентність – це сукупність знань, умінь, навичок з психології, чітке розуміння значущості психології у професійній діяльності. У роботах Ю. М. Ємельянова компетентність пояснюється як рівень навченості соціальним та індивідуальним формам активності, що дозволяє індивіду успішно функціонувати в суспільстві в межах своїх здібностей і статусу. А психологічна компетентність виступає складовою професійної компетентності, структура і зміст якої, у свою чергу, визначається специфікою виконуваної професійної діяльності [4;5].

В. А. Семиченко психологічну культуру розкрила як системне утворення, виділяючи в ньому когнітивний, ціннісно-смісловий, рефлексивний та поведінковий компоненти. Для вченої психологічна культура безпосередньо пов'язана із засвоєнням особистістю психологічних знань, гуманістичних цінностей, суспільних норм поваги, любові, совісті, відповідальності, дбайливого ставлення до почуття власної гідності як своєї, так і інших, здатності до переживань, співпереживання, позитивних вчинків тощо [11].

У наукових дослідженнях Л. М. Карамушки, В. О. Сластьоніна доводиться, що кожний етап психологічної підготовки спрямований на формування психологічної готовності (підготовленості) до ефективного здійснення професійної діяльності. На думку Л. М. Карамушки, у структурі психологічної готовності, як складному особистісному утворенні, необхідно розрізняти такі, функціонально пов'язані між собою та взаємообумовлені, компоненти: 1) мотиваційний – сукупність мотивів, адекватних цілям та завданням підготовки; 2) когнітивний – сукупність необхідних знань; 3) операціональний – сукупність умінь та навичок практичного вирішення професійних завдань; 4) особистісний – сукупність важливих для професійної діяльності особистісних якостей [6].

Розв'язання проблеми психологічної підготовки фахівців О. І. Бондарчук вбачає у впровадженні гуманістично-ціннісного підходу в систему освіти, основним напрямом реалізації якого має стати побудова змісту та процесу освіти на засадах партнерства, співробітництва всіх суб'єктів, усвідомлення та врахування у процесі освіти ціннісного ставлення студентів до дійсності, індивідуально-психологічних особливостей і показників особистісного розвитку студентів, створення умов для самоуправління, самопізнання, самоаналізу, саморегуляції, самовдосконалення власного професійного і особистісного розвитку студентів [2].

Останні емпіричні дослідження О. М. Кажарської в межах особистісного зорієнтованого підходу переконливо довели, що психологічна підготовка особистості до професійної діяльності має розглядатися як системне поняття. Тобто, навчання фахівців, яке спрямоване на досягнення високого рівня психологічної готовності на основі таких особистісних утворень як психологічна грамотність, психологічна компетентність і психологічна культура. Кожна складова психологічної готовності базується на відповідних блоках. Когнітивно-операціональна включає когнітивний та операціональний блоки, а особистісна – мотиваційний, інтелектуальний, емоційний та регулятивно-вольовий блоки. Саме вони, на думку автора, зумовлюють мотиваційно-сміслову й гуманістичну спрямованість особистості на ефективну реалізацію власної професійної діяльності [5].

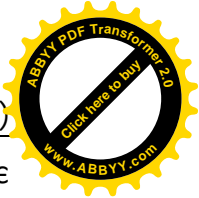
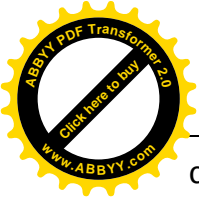
О. А. Зарічанський психологічну підготовку в професійному сенсі описує, як формування поведінки особистості для прийняття необхідних рішень та розв'язання конкретних професійних завдань, а також формування психологічних знань, умінь, культури у відповідності до професійної діяльності [12].

Мета статті – проаналізувати стан психологічної підготовки фахівців саме цієї спеціалізації у вищому педагогічному навчальному закладі.

Виклад основного матеріалу. Програма психологічної підготовки майбутніх психологів тренінгової діяльності, включаючи базові положення професійної і психологічної підготовки психологів, на нашу думку, повинна бути зорієнтована на специфіку вищевизначеної спеціалізації та її фахові відмінності від інших, таких, наприклад, як консультативна психологія, психотерапія, соціальна, політична психологія тощо. А отже, обов'язково враховувати вимоги, які ставляться до психологів-тренерів і у відповідності до них розвивати в майбутніх фахівців необхідні психологічні властивості та якості особистості, які б забезпечували у подальшому професійний успіх у тренінговій діяльності.

Так, С. І. Макшанов зміст психологічної підготовки майбутніх психологів-тренерів пов'язує з вирішенням завдань адаптації особистості до екстремальних факторів професійної діяльності, з обов'язковим забезпечення їх надійності та стійкості [9].

Подібне бачення ситуації зустрічаємо у прихильника глибинної психології, психолога-тренера, академіка Т. С. Яценко. Вона зазначає, що академічні знання дають змогу майбутнім фахівцям кваліфікувати психологічні феномени, проте це не основний, а лише допоміжний момент глибинного психологічного пізнання. Головними ознаками психологічної підготовки для психолога, вчена визначила рефлексивні знання, одержані у процесі психокорекційної підготовки, які спрямовані на розуміння індивідуальної неповторності особистісної проблеми суб'єкта, її глибинно-психологічних передумов [13, 18–19]. На теперішній час, за твердженням вченої, практичні психологи недостатньо володіють здібностями працювати в непередбачуваних

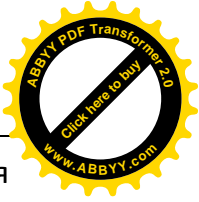
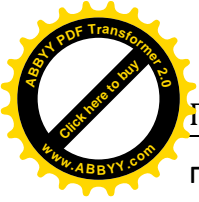
ситуаціях вільної, спонтанної поведінки суб'єкта, яка значною мірою є неповторною. І тому, вона радить кожному майбутньому психологу, перед початком власної діяльності, з метою гармонізації власної особистості, пройти етапи активного соціально-психологічного навчального тренінгу [13].

Схожі думки висловив І. В. Вачков, який вважав, що психологічну підготовку групових тренерів необхідно здійснювати на рівні вищих навчальних закладів у чотири етапи: 1) відвідування заняття з комунікативного тренінгу, на якому активізуються особистісні процеси самопізнання, дослідження власної поведінки та індивідуальних відмінностей власної особистості; 2) на основі базових дисциплін (загальної, вікової, педагогічної та соціальної психології) обов'язкове вивчення курсу про особливості проведення групових тренінгів, супроводжуючи заняття демонстрацією ефективних психотехнік, переглядом і аналізом відеозаписів тренінгів провідних спеціалістів, спостереження «за колом», вивчення спеціальної літератури; 3) з метою свідомого вибору психологічної школи та вивчення методик і технік, які використовуються спеціалістами, майбутньому тренеру необхідна безпосередня участь в якості клієнта у психологічних тренінгах різноманітної спрямованості і різних теоретичних шкіл; 4) власна тренінгова практика студентів в групах обраного напрямку з паралельним поглибленням вивчення теоретичних питань в межах певної тренінгової школи [3].

Такий підхід до психологічної підготовки психологів-тренерів вищезазначеного вченого легко співвідноситься із вітчизняним чотирирічним навчанням студентів на рівні бакалаврів. Але, окрім безпосереднього практичного бачення ситуації необхідне теоретичне і навчально-методичне забезпечення, яке б передувало чи супроводжувало безпосереднє введення в професію майбутніх фахівців з тренінгової діяльності. Тобто, необхідний перегляд дисциплін навчального плану психологів у вищому навчальному педагогічному закладі, з метою підсилення тих модульних блоків, які є значущими для професійного становлення психолога тренінгової діяльності.

Користуючись терміном Б. Г. Ананьєва, створення такої програми можна назвати «комплексним прогнозуванням» психолого-професійної підготовки майбутнього психолога з тренінгової діяльності, в основу якої було б покладено розвиток необхідних для конкретного фаху особистісних якостей і властивостей тренера.

Розробляючи проблему «проекування особистості», Б. Г. Ананьєв відмітив необхідність створення для майбутньої епохи, керуючись ідеалами і науковими прогнозами, особистостей всебічно розвинених із пластичною організацією, здібних до легкого прийняття змін у постійно змінюваному світі, здібних до активного творчого перетворення дійсності. Водночас жорстка програма з однозначно заданим і обмеженим колом властивостей, характерних для консервативних соціальних теорій, завжди приховує в собі небезпеку

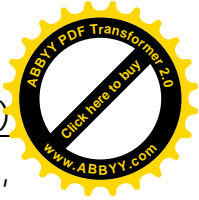
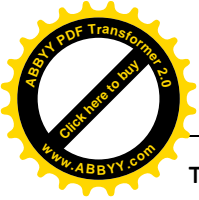

гальмування суспільного і культурного прогресу [1, 104]. При цьому, визначення міри корисності для розвитку особистості (у нашому випадку фахівця із тренінгової діяльності) того чи іншого засобу навчання можливе лише при врахуванні цілісної системи навчально-виховного процесу, визначення взаємозалежностей і взаємопогодження між розумовими, фізичними, моральними та іншими структурними особистісними компонентами. Тому, що введення будь-яких засобів розумового навчання не лише безпосередньо впливає на розумовий розвиток, але й опосередковано позначається на фізичному розвитку особистості. У зв'язку з цим І. І. Шмальгаузен зазначав, що збереження цілісності і стійкості організму полягає у взаємних впливах одних частин на інші у процесі розвитку і в процесі функціонування особистості [1]. Тобто, формування професійних якостей особистості далеко не закінчується із завершенням навчання і отриманням диплому про вищу освіту, а продовжується і навіть підсилюється з початком самостійної трудової діяльності, перевіряючи на власному досвіді істинність пропедевтичної психологічної підготовки.

На основі цих положень можемо констатувати, що в основу програми психолого-професійної підготовки майбутнього психолога з тренінгової діяльності у вищому навчальному педагогічному закладі необхідно закласти ідеї цілісного підходу до формування особистісних та професійних значущих якостей майбутнього фахівця. Оскільки, як було доведено О. О. Ухтомським, за кожним із періодів життя приховується історія системи, тому, що у середині будь-якого періоду складаються ресурси і резерви наступного розвитку, які послідовно пов'язані з попередніми, і не лише з найближчими, суміжними періодами, а всіма віддаленими, навіть починаючи з раннього дитинства [1].

Специфіка підготовки психолога-тренера полягає в необхідності поєднання в одній особі декількох типів знань і умінь: як професіонала у певній галузі практичної психології, фахівця, який володіє психолого-методичними знаннями проведення тренінгу та людини, яка володіє певним життєвим досвідом і авторитетом в суспільстві.

А. Кроль та К. Михайлова значущими для професійної кваліфікації тренера вважають такі компетентності: технічну, міжособистісну, комунікативну, контекстуальну, адаптивну, концептуальну та інтегративну. Уже цей перелік бажаних вимог дає нам уявлення про те, якими непростими вміннями повинен володіти психологічно підготовлений тренер. А саме: володіти достатнім арсеналом методик, вправ, ігор, легенд, казок, які б дали змогу перетворити будь-яке складне бажання замовника в систему конкретних навчальних завдань; уміти підбирати вправи відповідно до поставленої проблеми; уміти прогнозувати та інтерпретувати результат вправи, групову динаміку, внутрішньогрупові процеси і результат тренінгу в цілому; бути комунікативним, спостережливим, креативним; володіти соціальним контекстом знань в якому існують чіткі орієнтири на професію учасників тренінгу (враховувати професійні

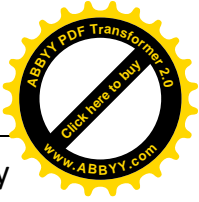
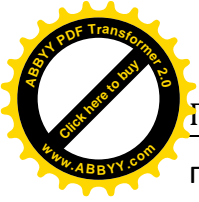

та вікові відмінності особистості); володіти загальноприйнятими основами знань, на яких базується тренерська практика тощо [2].

О. В. Сидоренко [10] до обов'язкових рис особистості психолога-тренера відносить емпатію, позитивне ставлення до оточуючих, повагу, щирість, безоцінне ставлення до людей, безпосередність і конгруентність. Вона вважає, що ефективність групової роботи часто зумовлюється не лише фаховою підготовкою тренера, а й рисами його особистості. Психолог-тренер повинен добре розумітися не лише в педагогіці і психології, але й питаннях практичного життя. Ерудованість і вміння захоплено та авторитетно розповісти життєву історію допомагає побачити проблему із інших ракурсів, перестати бути учасником ситуації і подивитися на неї ніби з боку. Дотепні безадресні жарти ведучого роблять непомітними емоційні напруження і непорозуміння як між учасниками і тренером так і між учасниками в середині групи. Тренер повинен уміти, а отже і навчати інших, перетворювати енергію негативу на позитив і спрямовувати її в новому, більш результативному і вигідному для особистості руслі. Тренеру необхідний власний досвід і вміння користуватися ним. Для нього не повинно існувати проблем, які б він не зміг глибоко проаналізувати і винести з них максимум знань.

У результаті наших спостережень, можемо констатувати, що спокійний, безініціативний, незацікавлений у власній роботі психолог, не має довіри, не володіє тією внутрішньою енергією, яка може запалити учасників тренінгу, змотивувати їх до самопізнання і саморозвитку, не викликає в них бажання зануритися у власний світ і попрацювати над собою. Харизматичність тренера визначається його захопленістю, вмотивованістю на успіх, умінням викликати довіру в оточуючих. Під час спілкування з таким тренером учасники групи відчувають потребу спостерігати за ним, слухати його, копіювати його рухи, беззаперечно виконувати завдання і не мати сумнівів у правильності його дій. Він повинен бути фасцинативною, гармонійною, впевненою, самодостатньою, толерантною особистістю, на яку хотіли б бути схожими учасники групи. Однак штучне завищення тренером особистісної значущості, насадження власної місії, авторитарне нав'язування власних переконань, принизливе ставлення до учасників групи, фальшивість у намаганні всім сподобатися формує негативні враження не тільки про такого ведучого групи, а й про сам метод тренінгової роботи. Ця ситуація ускладнюється тим, що навіть після такого тренінгу учасники переносять засвоєнні під час занять форми поведінки у власне життя і наражаються на конфлікт, непорозуміння і неприйняття оточуючих.

Необхідно зазначити, що кваліфіковану підготовку психолога із урахуванням усіх вимог і розвитку усіх компетентностей, які ставляться до тренінгової діяльності не можна здійснити у межах двох-трьох тижнів, під час проходження тренінгу і отримання відповідного сертифікату. На наше глибоке переконання, необхідна системна цілеспрямована психологічна підготовка, на базі вищого навчального

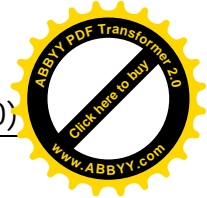

психолого-педагогічного закладу з використанням комплексного підходу у формуванні професійно-особистісних якостей майбутнього психолога тренінгової діяльності. Знання, які одержує студент з кожної дисципліни, повинні створювати основу для підвищення його компетентності як майбутнього професіонала з опанування та опрацювання різних тренінгових технологій. А безпосереднє засвоєння тренінгової майстерності майбутніми фахівцями повинно проходити цілісно із засвоєнням усієї системи психологічних знань, умінь і навичок, професійним розвитком психологічних якостей, значущих для успішного здійснення професійної діяльності, підвищенням професійно-психологічної стійкості, розвитком професійно-психологічної орієнтованості тощо. Лише після цього можна говорити про можливість опанування майбутніми психологами основа тренінгової діяльності, виходячи зі специфіки напрямку та мети його застосування.

Тому, постає проблема відпрацювання, на базі вищого навчального психолого-педагогічного закладу, програми «комплексного прогнозування» психолого-професійної підготовки майбутнього психолога з тренінгової діяльності в межах конкретного курсу, який би давав можливість забезпечити загальнотеоретичну та практичну підготовку до оволодіння психологічними тренінговими технологіями, включаючи мотиваційну, інтелектуальну, емоційно-вольову та комунікативну готовність майбутнього психолога до тренінгової діяльності. Водночас, необхідно переглянути, з метою переорієнтованості на розвиток саме цих складових психологічної готовності і формування вищезазначених компетентностей майбутніх фахівців з тренінгової спеціалізації, освітніх стандартів та навчально-методичних планів з підготовки психологів тренінгової діяльності.

Висновки. Отже, тренінгова діяльність психолога не може розглядатися як звичайна робота з певним набором психологічних технологій. Вона обов'язково повинна ґрунтуватися на цілісному комплексі знань, умінь і навичок фахівця, які формуються як на базі загальнотеоретичної, так і практичної психологічної підготовки.

Створюючи програму «комплексного прогнозування» психолого-професійної підготовки майбутнього психолога з тренінгової діяльності на базі вищого навчального психолого-педагогічного закладу, на нашу думку, необхідно враховувати взаємний вплив і взаємозалежність розвитку мотиваційних, інтелектуальних, емоційно-вольових та професійних властивостей і якостей особистості один на одного як у процесі навчання, так і під час практичного застосування знань і умінь у фаховій діяльності. Поряд з цим, психологічна готовність до тренінгової діяльності, як результат психологічної підготовки в межах зазначеної програми повинна зумовлювати розвиток психологічної грамотності, компетентності, особистісної та соціальної зрілості, а також психологічної культури майбутнього психолога тренінгової діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

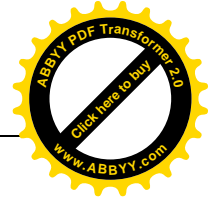
1. Ананьев Б. Г. Челове как предмет познания / Ананьев Б. Г. – СПб : Питер, 2001. – 288с.
2. Бондарчук О. І. Особливості реалізації гуманістично-ціннісного підходу у післядипломній педагогічній освіті / О. І. Бондарчук // Післядипломна освіта України. – 2009. – № 1. – С. 3–6.
3. Вачков В. И. Подготовка ведущих тренинговых групп. Основы технологии группового тренинга : учеб. пособ. / В. И. Вачков. – М. : Издательство "Ось-89", 1999. – 176 с.
4. Емельянов Ю. Н. Активное социально-психологическое обучение / Ю. Н. Емельянов. – Л. : Изд-во Лен.ун-та, 1985. – 167 с.
5. Кажарська О. М. Психологічна підготовка молодого вчителя в системі післядипломної педагогічної освіти автореф. дис. на соискание учёной степени канд. психол. наук : спец. 19.00.07 / О. М. Кажарська. – К. : ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2010. – 19 с.
6. Карамушка Л. М. Психология управления заведениями средней освіти : [монографія] / Л. М. Карамушка. – К. : Ніка-Центр, 2000. – 332 с.
7. Колмогорова Л. С. Становление психологической культуры личности как ориентир современного образования / Л. С. Колмогорова // Педагог. – 2000. – № 3. – С. 54-60.
8. Макшанов С. И. Психология тренинга: Теория. Методология. Практика : [монографія] / С. И. Макшанов. – СПб. : Образование, 1997. – 238 с.
9. Платонов К. К. Краткий словарь системы психологических понятий : учебн. пособ. [для учеб. заведений профетехобразования] / К. К. Платонов. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Высш. шк., 1984. – 174 с.
10. Сидоренко Е. В. Мотивационный тренинг / Сидоренко Е. В. – СПб. : Речь, 2000. – 171 с.
11. Семиченко В. А. Пути повышения эффективности изучения психологии / В. А. Семиченко. – К. : «Магістр – S», 1997. – 124 с.
12. Троцко А. В. Теоретические и методические основы подготовки студентов к воспитательной деятельности в высших педагогических учебных заведениях : автореф. дис. на соискание учёной степени доктора пед. наук : спец. 13.00.04 / А. В. Троцко. – К. : Институт ППО, 1997. – 54 с.
13. Яценко Т. С. Основы глубинной психокоррекции: феноменология, теория і практика : навч. посіб. / Т. С. Яценко. – К. : Вища шк., 2006. – 382 с.

РЕЗЮМЕ

В. В. Волошина. Теоретический анализ состояния проблемы психологической подготовки будущего психолога к тренинговой деятельности.

В статье проведен теоретический анализ концептуальных позиций зарубежных и отечественных психологов по проблеме психологической подготовки будущего психолога. Обоснована необходимость использования научно-методического подхода в процессе психологической подготовки будущего психолога к тренинговой деятельности.

Ключевые слова: психологическая подготовка, психологическая готовность, психологическая компетентность, психологическая культура, тренинговая деятельность, психолог-тренер.

SUMMARY

V. Voloshyna. Theoretical analysis of psychological preparation of future psychologist to training activity.

In the article we analyze positions of foreign and domestic psychologists according to the problem of psychological preparation of future psychologist to training activity. And we approve that to achieve that aim it is necessary to use science-methodical approach.

Key word's: psychological competence, psychological preparation, psychological culture, psychological readiness, training activities, psychologist trainer.

УДК 376.36

Л. С. Журавльова, Ю. М. Шевченко
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького

ІНФОРМАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СТУДЕНТІВ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДИТИНИ ДО УСПІШНОГО НАВЧАННЯ У ШКОЛІ

У статті розкрито особливості підготовки дитини до успішного навчання в школі як одного із аспектів інформаційної компетентності майбутнього фахівця. Розглянуто рівні готовності дитини до школи та основні психофізіологічні компоненти.

Ключові слова: компетентність, дитина дошкільного віку, психофізіологічна готовність до навчання, психологічні компоненти готовності.

Постановка проблеми. Проблема ефективності підготовки майбутніх фахівців в умовах розвитку освітнього середовища в контексті Болонського процесу набуває особливої актуальності з появою нових вимог, що пред'являються до вищого навчального закладу ринком освітніх послуг та ринком праці.

Сьогодні в центрі уваги ініціаторів і учасників Болонського процесу знаходиться європейська вища освіта, головне змістовне завдання якої полягає у збереженні та забезпеченні необхідної якості професійної підготовки фахівця й пошуку механізмів його підвищення.

Відповідно, основоположним завданням перед ВПНЗ стає створення механізмів, що забезпечують якість освітніх послуг. Актуальність проблеми обумовлена питанням формування системи забезпечення якості професійної підготовки.

Аналіз актуальних досліджень. Проблемі загальних питань компетентностей у професійній освіті присвячено багато праць таких учених, як Н. Бібік, І. Єрмаков, О. Овчарук, О. Савченко тощо; деякі аспекти компетентностей особистості у психолого-педагогічній науці та професійній педагогіці розглянуті у працях К. Абдульханової-Славської, О. Бодальова, А. Деркач, С. Смірнова, Ю. Фокіна; багато досліджень (Л. Божович, Л. Венгер, Л. Виготський, В. Давидов, Д. Ельконін, Л. Журова, О. Запорожець, Ф. Сохін та інші) присвячено проблемі підготовки дитини до навчання у школі.